

**MİLLETVEKİLİ ADAY
SAPTAMA YÖNETMELİĞİ**

BÖLÜM I

GENEL ESASLAR

AMAÇ VE KAPSAM

MADDE 1-

(1) Milletvekili seçimlerinde, parti adayları, bu yönetmelik hükümlerine göre seçilir ve saptanır.

SEÇİM ÇEVRESİ

MADDE 2-

(1) Milletvekili Seçimi Kanununda belirlenen her seçim çevresi aday saptamada esas alınır ve o çevrede seçilmesi gereken sayıda aday belirlenir.

ADAYLIK ÖN KOŞULLARI

MADDE 3-

(1) Aday olma isteminde bulunanlarda aşağıdaki koşullar aranır

- 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunundaki yeterliliklere sahip olmak ve aynı kanundaki sakıncaları taşımamak,
- En az bir yıldan beri parti üyesi olmak,
- Aidat borcu olmamak.

Bu koşulları taşımayanların başvuruları işleme konmaz.

(2) Ancak merkez yoklaması adaylığı istemiyle başvuranlarla, Merkez Yönetim Kurulu kararıyla doğrudan üyeliğe kabul edilenler, partili olarak bakanlık, TBMM üyeliği, belediye başkanlığı, belediye ve il genel meclisi üyeliği yapmış olanlar, parti örgütünde seçimle bir göreve gelmiş olanlar için bir yıllık üyelik koşulu aranmaz.

(3) Yasal zorunluluk nedeniyle partiye üye olma olanağı bulunmayan kimselerden adaylığa başvuruların parti üyesi olmaksızın, merkez yoklaması, önseçim veya aday yoklamasına katılmaları, Merkez Yönetim Kurulunun iznine bağlıdır.

BAŞVURMA YÖNTEMİ

MADDE 4-

(1) Adaylık başvurusu, milletvekili aday adayı başvuru dosyası ile yapılır.

(2) Adaylık için başvuranlar milletvekili aday adayı başvuru dosyasını, Genel Merkezde belirlenen aday alım yerine elden teslim ederler. Posta veya kargo ile adaylık başvurusu yapılamaz.

(3) Milletvekili aday adayı başvuru dosyasını elden teslim edenlere alındı belgesi verilir. Adaylık başvuruları tutulacak bir deftere sırasıyla kaydedilir.

MİLLETVEKİLİ ADAY ADAYI BAŞVURU DOSYASI

MADDE 5-

(1) Milletvekili aday adayı başvuru dosyası hazırlama esas ve usulleri, Yüksek Seçim Kurulunun belirleyeceği esaslar da dikkate alınarak seçim döneminde Merkez Yönetim Kurulunca belirlenir.

ÖZEL ÖDENTİ MADDE 6-

- (1) Aday adaylarından, Siyasi Partiler Kanunu uyarınca alınacak ödentinin miktarı, Merkez Yönetim Kurulunca saptanır ve duyurulur.
- (2) Aday adayları, bu parayı alındı karşılığı Parti veznesine yatırabilecekleri gibi banka hesabına da yatırabilirler.
- (3) Aday adaylığından çekilme, aday adaylığının kabul edilmemesi ya da aday adayının sıralamaya girememesi halinde alınan ödentisi geri verilmez.

İNCELEME MADDE 7-

- (1) Merkez Yönetim Kurulu, açıkça sakınca bulunan durumlarda başvuruda bulunan aday adayının başvurusunu reddedebilir.
- (2) Merkez Yönetim Kurulu, aday adaylarının durumunu seçim çevreleri itibarıyla ön incelemeye tabi tutar. Tüzüğe göre yapılan bu inceleme, sonuçları ile Parti Meclisine sunulur.
- (3) Parti Meclisi, başvurma süresinin bitiminden sonra adaylık için başvuranların yasal durumlarını ve niteliklerini inceler. Parti üyesi olmayanların başvuruları ilgili il ve ilçe yönetim kurullarının görüşleri de alınarak incelenir.
- (4) Parti Meclisi, inceleme sonuçlarını da değerlendirerek, her ilden aday aday olmaları uygun bulunanları saptar. İstemi reddedilenlere sonuç duyurulur. Parti Meclisi bu yetkisini Merkez Yönetim Kuruluna devredebilir.

BÖLÜM II

ADAY SAPTAMA YÖNTEMLERİ

YÖNTEMLER

MADDE 8-

- (1) Parti adayları şu üç yöntemle saptanır;
 - a. Önseçim
 - b. Aday Yoklaması
 - c. Merkez Yoklaması
- (2) Önseçim ve Aday Yoklaması öncelikli yöntemlerdir.
- (3) Aday saptamada hangi seçim çevresinde hangi yöntemin uygulanacağına il örgütünün de görüşünü alarak Parti Meclisi karar verir. Parti Meclisi, önseçim ya da aday yoklaması yapılan bir seçim çevresindeki aday listesinde, merkez adaylığı için Siyasi Partiler Kanunundaki ilkelere göre yeteri kadar sıra ayırabilir.
- (4) Bir kişi iki dönem üst üste merkez adayı gösterilemez. Ancak bu kural, bir yıldan fazla olmamak kaydıyla son seçimin yapıldığı tarih izleyen 1 Ekim günü başlayacak yasama yılı tamamlanmadan seçimlerin yenilenmesine karar verilmesi halinde uygulanmaz.
- (5) Önseçim ya da aday yoklamasına katılanlar, merkez adaylığı için başvuramazlar.
- (6) Parti Meclisi, adayları belirlerken engellilerin TBMM'de temsiline özen gösterir.

ÖNSEÇİM

MADDE 9-

- (1) Önseçim, seçim çevresindeki tüm üyelerin katılımı ile yapılır.
- (2) Önseçimin yapılacağı tarih itibariyle bir önceki yılın son gününe kadar siyasi partiler siciline bildirilen üyeler önseçimde oy kullanabilir.
- (3) Kesin veya geçici çıkarma cezası alanlar seçmen listesinde yer alamazlar.
- (4) İlçe seçim kurulları, üye listelerini önseçimden en az otuz (30) gün önce elinde olacak şekilde Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığından temin eder. Bu listeler önseçim tarihinden yirmi beş (25) gün önce İlçe Başkanlıklarında ve İlçe Seçim Kurulu Başkanlıklarında askıya çıkarılır.
- (5) Listelere askı tarihinden itibaren on beş (15) gün içerisinde ilçe seçim kurullarına yazıyla itiraz edilebilir. İtirazlar İlçe Seçim Kurullarınca en geç iki (2) gün içerisinde kesin olarak karara bağlanır.
- (6) Kesinleşen listelerde adları yer alan üyeler önseçimde oy kullanabilir.
- (7) Önseçimler, Siyasi Partiler Kanununda belirlenen yöntemle yargı gözetim ve denetiminde yapılır.

ADAY YOKLAMASI

MADDE 10-

- (1) Aday yoklaması, basit aday yoklaması ve genişletilmiş aday yoklaması olmak üzere iki türlüdür.
- (2) Aday yoklaması Siyasi Partiler Kanununda belirlenen yöntemlerle yargı gözetim ve denetiminde yapılır.

BASİT ADAY YOKLAMASI

MADDE 11-

- (1) Basit Aday Yoklaması, bir seçim çevresi içinde kayıtlı aşağıdaki üyelerin yargı gözetim ve denetimi altında yapacakları seçimle adayları belirlemesidir. Basit aday yoklamasında oy kullanacaklar şunlardır;
 - a. Kongrelerinde seçilmiş olan il ve ilçe başkanları ile yönetim kurulu üyeleri,
 - b. Partili belediye başkanları ile partili belediye meclisi üyeleri,
 - c. Partili il genel meclisi üyeleri,
 - d. İlin partili mevcut ve eski TBMM üyeleri,
 - e. Milletvekili aday adayları,
 - f. O seçim çevresinde üye olarak yazılı olan Parti Meclisi üyeleri ve Yüksek Disiplin Kurulu Başkanı ve üyeleri ile il disiplin kurulu başkanı ve üyeleri,
 - g. Seçim çevresindeki ilçelerin kongre delegeleri ve o çevrede il kongresi delegeleri,
 - h. O seçim çevresinde üye yazılı kurultay delegeleri,
 - i. Seçim çevresi içindeki sendikalar ile meslek örgütlerinin parti üyesi olan başkanları.

GENİŞLETİLMİŞ ADAY YOKLAMASI

MADDE 12-

- (1) Genişletilmiş Aday Yoklaması bir seçim çevresi içinde bulunan, üye aidatını düzenli şekilde ödemiş üyelerin yargı gözetim ve denetimi altında yapacakları seçimle adayları belirlemesidir.
- (2) Düzenli aidat ödeme şartının gerçekleşme esasları, hangi zaman dilimine ait hangi tür ödemelerin dikkate alınacağı ve uygulama şekli Merkez Yönetim Kurulu tarafından yayınlanacak Genelge ile belirlenir.

ADAY YOKLAMASINDA SEÇMEN KÜTÜKLERİNİN HAZIRLANMASI

MADDE 13-

- (1) Genel Sekreterlik, aday yoklamasında oy kullanacak seçmen listelerini, aday yoklaması tarihinden en az 30 gün önce parti kütüğü ile birlikte ilçe seçim kurulu başkanlıklarına verir.
- (2) Kesin veya geçici çıkarma cezası alanlar seçmen listesine yazılamazlar.
- (3) Bu listeler aday yoklaması tarihinden yirmi beş (25) gün önce İlçe Başkanlıklarında ve İlçe Seçim Kurulu Başkanlıklarında askıya çıkarılır.
- (4) Listeler askı tarihinden itibaren on beş (15) gün içerisinde yazıyla itiraz edilebilir.
- (5) İtirazlar İlçe Seçim Kurullarınca en geç iki (2) gün içerisinde karar bağlanır.
- (6) Kesin listelerde adları yer alan üyeler aday yoklamasında oy kullanır.
- (7) Merkez Yönetim Kurulu, Genel Sekreterliğin gözetim ve denetimi altında seçmen listelerini hazırlama ve seçim kurullarına verme yetkisini il ve ilçe başkanlıklarına devredebilir.

MERKEZ ADAYLIĞI

MADDE 14-

- (1) Parti, önseçim ya da aday yoklaması yapılacak seçim çevrelerinde toplam olarak TBMM üye tam sayısının %5'ini aşmamak üzere ilini, seçim çevresini, aday listesindeki sırasını, önseçim veya aday yoklaması gününden en az on (10) gün önce Yüksek Seçim Kuruluna bildirmek koşuluyla merkez adayı gösterebilir.

MERKEZ YOKLAMASI MADDE 15-

- (1) Merkez yoklaması yönteminde adaylar Parti Meclisi tarafından saptanır.
- (2) Merkez yoklaması kararının alınmasından önce ya da sonra, bu yöntemin en verimli şekilde uygulanabilmesini sağlamak ve Parti Meclisinin kararına kaynak oluşturmak üzere Merkez Yönetim Kurulu şeklini ve zamanlamasını da belirleyeceği çeşitli eğilim yoklaması yöntemleri uygulayabilir.
- (3) Eğilim yoklaması bu yönetmeliğin önseçim ve aday yoklaması hükümlerine benzer şekilde yargı gözetim ve denetimi yerine örgüt gözetim ve denetiminde sandık konulması suretiyle yapılır. Bu durumda ilçe seçim kurulları yerine görev yapacak birimleri ve eğilim yoklaması esas ve usullerini Merkez Yönetim Kurulu belirler. Oy kullanacak seçmen listeleri Genel Merkez tarafından hazırlanıp gönderilir. Örgüt denetiminde sandık konulması suretiyle eğilim yoklaması yapılmasına karar verilen seçim çevreleri içinde belirli sıralar Genel Merkez kontenjanı olarak ayrılabilir.
- (4) Merkez yoklaması yöntemi uygulanarak belirlenecek adayların toplam sayısı, Genel Merkezce Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığına sunulan partinin gösterdiği milletvekili adaylarının yüzde on beşinden fazla olamaz. Partinin son genel seçimlerde yüzde ondan az oy aldığı seçim çevrelerinde gösterilen toplam milletvekili aday sayısı ile örgüt denetiminde sandık konulması suretiyle yapılacak eğilim yoklaması sonucu belirlenecek milletvekili aday sayısı, bu orana göre hesaplanan milletvekili aday sayısına dahil değildir. Parti Meclisi bu yüzde on beş kotayı bir seçim çevresinin tümü için kullanabileceği gibi Siyasi Partiler Kanununun 37'nci maddesinin ikinci fıkrasına göre göstereceği yüzde beş merkez adayları haricinde, önseçim, aday yoklaması ya da eğilim yoklaması yaptığı seçim çevrelerinde sıralar ayırmak suretiyle de kullanılabilir. Siyasi ittifak ihtiyacının ortaya çıkması ya da bir yıldan fazla olmamak kaydıyla son seçimin yapıldığı tarihi izleyen 1 Ekim günü başlayacak yasama yılı tamamlanmadan seçimlerin yenilenmesine karar verilmesi halinde Parti Meclisi bu yüzde on beş kotayla bağlı olmadan aday saptayabilir. Ayrıca,
 - a. Önseçim veya aday yoklaması için başvuran aday adaylarının sayısı, o seçim çevresinden gösterilmesi gereken aday sayısından az ise,
 - b. Önseçim veya aday yoklaması sonuçları yasa gereğince ve yetkili organlarca geçersiz sayılmışsa,
 - c. Yasalarda yer alan başka nedenlerle,
aday listesi eksik ise o çevrenin aday listesi ve adayların listedeki sıraları, Parti Meclisince saptanır. Bu halde belirlenecek milletvekili aday sayısı da yukarıdaki fıkrada belirtilen %15'lik sınırlamaya dahil değildir.
- (5) Merkez yoklaması yöntemiyle belirlenecek adayların saptanmasında,% 33 cinsiyet kotası ve % 20 gençlik kotası uygulanır.
- (6) Hem cinsiyet hem gençlik kotalarının özelliklerine sahip bir aday her iki kotadan da sayılır.
- (7) Bu özelliklerde yeter sayıda başvuru olmaması halinde katılanlarla aday tespiti yapılır.

BÖLÜM III

ORTAK VE ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

ADAY ADAYLARININ TANITIMI MADDE 16-

- (1) Önseçim ve aday yoklamasına katılan aday adayları, oy kullanacak partili seçmenlere veya yakınlarına maddi çıkar sağlama amacı güdemezler, armağan dağıtamazlar. Diğer aday adaylarını kötüleyici beyanlarda bulunamazlar.

PARTİ TARAFINDAN DÜZENLENECEK TANITIM OLANAKLARI MADDE 17-

- (1) Parti, aday adayları için meslek ve sanatları, yaşam öyküleri, çeşitli alanlardaki çalışma hizmetlerini, fotoğrafları ile birlikte derleyen tanıtıcı basılı malzeme hazırlayıp bastırabilir; önseçim sırasında sandık başlarına astırabilir. Bu tanıtımda, aday adayları arasında eşitlik gözetir.
- (2) Aday adayları, partinin programı, kurultay kararları ile seçim bildirisini dışında, ulusal, yöresel yahut kişisel ölçüde vaatlerde bulunamazlar. Haksız yarışma olanaklarını kullanamazlar.

OY PUSULALARI MADDE 18-

- (1) Parti, önseçime veya aday yoklamasına katılacak aday adayları çizelgesini, tek ve ortak liste (çarşaf liste) yöntemiyle hazırlar ve ad çekme yoluyla belirlenen harften başlayarak sıralanan pusulaları yeter sayıda bastırarak önseçim ilçe seçim kuruluna verir.
- (2) Kurulca mühürlenmiş pusulalar üzerinde seçmen aday adaylarının karşısına işaret koyarak seçimini yapar. İşaretleme, seçilecek aday sayısından çok, yarısından az olamaz. Bu usule uygun olmayan oy pusulaları geçersizdir.

GÖZLEMCİLER MADDE 19-

- (1) Parti, önseçim veya aday yoklamasından sandık başı işlemlerini izlemek ve oylama düzenine, seçmenlerin tanınmasına yardımcı olmak üzere her sandık için bir gözlemci hazır bulundurabilir. Önseçimde, aday olanlar ile bunların ikinci dereceye kadar kan ve sıhri hısımları gözlemci olamazlar.

KİMLİK SAPTAMASI MADDE 20-

- (1) Önseçim ve aday yoklamasında, oy vermek için parti seçmen kartı gösterilir. Bu belgeyi gösteremeyenlerden veya belgenin sahibi olduğundan tereddüt edilenlerden parti kimlik kartı veya resmi kimlik belgesi istenir.

İTİRAZ

MADDE 21-

- (1) Seçim kurulları ve sandık kurullarının veya kurul başkanlarının kesin olmayan kararlarına karşı; parti, il-ilçe başkanları veya vekilleri, aday adayları ve gözlemciler itiraz edebilirler. İtiraz, sayım ve döküm sırasında sandık başkanına, tutanakların önseçim ilçe başkanına tesliminden sonra, ilçe seçim kurulu başkanlığına yapılır.

ADAY LİSTELERİNDEKİ EKSİKLİKLER

MADDE 22-

- (1) Kesinleşen aday listesinde eksilme veya herhangi bir nedenle boşalma olursa, listelerin Yüksek Seçim Kuruluna verileceği tarihe kadar, daha önce başvuran aday adayları arasında veya doğrudan Merkez Yönetim Kurulu eksikliği tamamlar, tamamlama aşağıdan yukarıya kaydırma yoluyla yapılır.
- (2) Bir seçim çevresinde, önseçimin ya da aday yoklamasının seçim kurulunca yürütülen işlemlerinin yasal nedenlerle iptal edilmesi halinde önseçim yenilenmez; bu seçim çevresi için bütün adaylar ve sıraları Parti Meclisince belirlenir.

YÜRÜRLÜK

MADDE 23-

- (1) Bu Yönetmelikteki değişiklikler Merkez Yönetim Kurulunun önerisi ile Parti Meclisi'nin 15.09.2019 günlü toplantısında kabul edilerek yürürlüğe girmiştir.